

**UCHWAŁA NR XVIII/110/2016
RADY GMINY CHARSZNICA**

z dnia 4 maja 2016 r.

w sprawie: uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 446) -

RADA GMINY CHARSZNICA UCHWAŁA CO NASTĘPUJE:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Charsznica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń i publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Charsznica.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Uchto

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/110/2016

Rady Gminy Charsznica z dnia 4 maja 2016r.

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica 2025

Charsznica 2016

Zespół autorski:

Beata Bujak – Szwaczka – Moderatorka i Ekspert Wiodący – Proregio Consulting Beata Bujak - Szwaczka

Ze strony Gminy Charsznica:

Żebrak Jan
Beliczyńska Barbara
Kupczyk Monika
Szwaja Aleksandra
Pacia Piotr
Pazera Anna
Grzebień Małgorzata
Ciepała Agata
Kubit Szymon
Pietrzyk Halina
Szreder Marta
Kaczyńska Beata
Wlazło Tomasz

Zespół partnerski uczestniczący w warsztatach strategicznych w 2016 roku:

Wykaz dzieci Gimnazjum Zespołu Szkół w Tczycy uczestniczących w spotkaniu dotyczącym Strategii Rozwoju Gminy Charsznica w dniu 22.04.2016r.:

- Bielecka Joanna
- Bogusz Norbert
- Gocek Martyna
- Gromadzka Kinga
- Janus Agnieszka
- Janus Karolina
- Kita Dawid
- Kita Karolina
- Krajewski Patryk
- Kuś Kamila
- Maj Jakub
- Maj Kamila
- Musiał Karol
- Pustułka Mieszko
- Sajdak Agnieszka
- Wolna Agata
- Musiał Sebastian
- Bogusz Wiktor
- Maj Paweł
- Moskwa Jakub
- Niewiara Łukasz
- Skorupka Sebastian

Spis treści

Spis treści.....	3
I. Przesłanki do budowania Strategii	5
II. Założenia metodologiczne.....	5
III. Spójność Strategii z dokumentami europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.....	9
IV. Spójność Strategii z dokumentami o charakterze strategicznym w gminie Charsznica.....	13
V. Wizja i misja rozwoju Gminy Charsznica	15
VI. Analiza SWOT	16
VII. Cele strategii.....	19
VIII. System monitorowania i ewaluacji Strategii.....	26
VIII.1. Monitorowanie Strategii	27
VIII.2. Ewaluacja Strategii	29
IX. Finansowanie Strategii	29
X. Podsumowanie diagnozy.....	31

Szanowni Państwo,

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica 2025 roku, jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu oraz mieszkańców Gminy określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju w przestrzeni lokalnej.

Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej.

Gmina Charsznica leży pomiędzy aglomeracjami, krakowską, górnośląską i kielecką, stanowi to naturalny obszar przepływu towarów, usług, kapitału i zasobów ludzkich pomiędzy tymi metropoliami. Wykorzystywanie szans związanych z takim położeniem, powinno stać się w najbliższej przyszłości jednym z najważniejszych wyzwań, stojących przed całą wspólnotą samorządową.

Gmina Charsznica to również region związany z wieloletnią tradycją uprawy warzyw w szczególności kapusty. Rozwijające się przetwórstwo tej rodzimej produkcji rolnej jest podstawową szansą dla rolnictwa, dla zagospodarowania własnej produkcji oraz rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy. Stwarzanie płaszczyzny dla rozwoju tego kierunku gospodarczego Gminy należy uznać, jako zadanie priorytetowe.

Ważnym kierunkiem gospodarczym jest dalszy rozwój przedsiębiorczości i przemysłu.

Istniejące na naszym terenie zakłady jak, odlewnia metali kolorowych, mleczarnia, ubojnia z masarnią, produkcji kostki brukowej, przetwórnia owoców oraz firmy transportowe dają wiele miejsc pracy, ale dalsze zagospodarowanie obiektów przemysłowych i nowych miejsc inwestycyjnych pozwoli zatrzymać wyludnianie się naszej Gminy.

Ważnym zadaniem jest przygotowanie kompleksowej oferty dla mieszkańców w zakresie zagospodarowania czasu wolnego, rozwoju osobowego, oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego.

Strategia rozwoju Gminy pełni zatem kluczową rolę w systemie zarządzania władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych, którzy mogą się na nią powoływać w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz budować w oparciu o nią własne plany strategiczne.

Strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Wójt Gminy

Jan Żebrak

I. Przesłanki do budowania Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica została stworzona na potrzeby wyznaczenia kierunków rozwoju Gminy w perspektywie długookresowej. Zakłada ona zaangażowanie w procesy rozwojowe nie tylko Urząd, ale również mieszkańców i partnerów. Dokument stanowi odpowiedź na konieczność prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do współczesnych standardów zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego. Jest zbiorem propozycji kierunków działań zmierzających do trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy, jako całej wspólnoty mieszkańców. Poprzednia strategia z 1999 roku straciła swoją aktualność, zmieniły się warunki prowadzenia polityki lokalnej w Polsce, a przed Gminą Charsznica pokazały się nowe wyzwania, dlatego prace nad przygotowaniem nowego dokumentu podjęto w pierwszym kwartale 2016 roku. W ostatnich latach znacząco zmienił się kontekst uwarunkowań społeczno-gospodarczych, zarówno globalnie, jak i lokalnie, pojawiły się nowe cele w ramach polityki rozwoju Unii Europejskiej, zakończył się okres programowania funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 i rozpoczęła się nowa perspektywa finansowa funduszy. Ponadto znacząco zmieniło się również podejście dotyczące polityki rozwojowej w Polsce. Obecnie odchodzi się od tzw. podejścia sektorowego na rzecz dokumentów, które stanowią odpowiedź na problemy rozwojowe. Kształtowanie polityki rozwoju wymaga przygotowania dokumentów, które będą odpowiadały potrzebom kompleksowo zarysowanej polityki rozwoju i będą opracowane według określonej struktury, obejmującej m. in. cel, wskaźniki ich realizacji oraz ramy finansowe. Zmieniło się również podejście do procesu planowania strategicznego, od metod eksperckich do szerszego uwzględnienia metod partnerskich. Dlatego w procesie planowania Strategii Rozwoju Gminy Charsznica zastosowano podejście, które uwzględnia w/w czynniki.

II. Założenia metodologiczne

Prace nad strategią rozpoczęły się w marcu 2016 roku i prowadzone były przy użyciu metody ekspercko-partnerskiej. Zespół ds. planowania Strategii w Gminie Charsznica pracował pod kierunkiem eksperta. W trakcie procesu budowania strategii wykorzystano różnego rodzaju techniki strategiczne, m.in.: „burze mózgów”, prace w zespołach roboczych, które prowadzone były w wyodrębnionych obszarach strategicznych. Ważnym elementem w procesie budowy strategii były spotkania z młodzieżą. Główną metodą uzgadniania stanowisk na spotkaniach była **zasada**

konsensusu, która oznaczała zgodę powszechną między uczestnikami warsztatów w zakresie proponowanych rozwiązań. Ekspert pełnił rolę przewodnika w metodzie oraz służył informacją i pomocą w zachowaniu zgodności wypracowywanych rozwiązań z politykami: krajową, regionalną oraz lokalną.

Metoda opracowania dokumentu uwzględniała:

- Prace diagnostyczne – zbieranie i analiza danych statystycznych, analiza dokumentów strategicznych krajowych i regionalnych oraz lokalnych oraz badanie ankietowe.
- Prace warsztatowe, odbywające się w terminach:
  - 23 marca 2016 – I warsztat dotyczący opracowania wizji dla gminy oraz misji dla samorządu i dokumentu
  - 4 kwietnia 2016 - II warsztat dotyczący Analizy SWOT dla obszaru
  - 22 kwietnia oraz 25 kwietnia 2016 - III i IV warsztaty dotyczące wypracowania celów i kluczowych zadań
  - 22 kwietnia 2016 – warsztat z młodzieżą gimnazjalną
- Prace nad opracowaniem dokumentu Strategii

Prace nad Strategią prowadzone były w oparciu o następujące zasady:

Długi horyzont czasowy – do roku 2025 - odnosi się do realiów planowania średniookresowego i nie pokrywa się tylko z okresem programowania funduszy strukturalnych oraz pozwala perspektywicznie zaplanować kierunki rozwoju gminy.

Szerszy zakres Strategii niż jedynie w obszarach pozostających w ramach ustawowych kompetencji samorządu. Daje to przestrzeń do włączenia w procesy rozwojowe gminy, na poziomie działań, szerokiego grona partnerów: publicznych, komercyjnych i pozarządowych.

Koncentracja na głównych obszarach strategicznych oraz problemowych, wskazanych w ramach obszarów strategicznych. Gmina realizuje swoje zadania ustawowe i statutowe, jednak działania objęte strategią wychodzą poza rutynowe działania samorządu i stanowią unikatowy zestaw, który ma dostarczyć impuls rozwojowy uzupełniający działania bieżące.

Spójność z zewnętrznymi i wewnętrznymi dokumentami o charakterze strategicznym i planistycznym, co wskazano w kolejnym rozdziale.

Celowość w podejściu, charakteryzującą się niewielką ilością spójnych, kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się celów.

Ustrojowa zasada **trwałego i zrównoważonego rozwoju**, która oznacza taki rozwój, który zapewni sprawiedliwe zaspokojenie potrzeb współczesnego społeczeństwa bez naruszania możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń, przy zapewnieniu ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego oraz uwzględnieniu struktury demograficznej społeczeństwa (sprawiedliwości wewnątrz- i międzypokoleniowej).

Główne definicje, wokół których powstaje Strategia to:

Wizja, która przedstawia pożądany obraz gminy Charsznica we wszystkich istotnych wymiarach jego rozwoju. Wizja odnosi się do głównych wyzwań stojących przed gminą.

Misja, która opisuje zasady i wartości przyjmowane przez realizujących wizję rozwoju oraz podstawowy sposób jej urzeczywistniania.

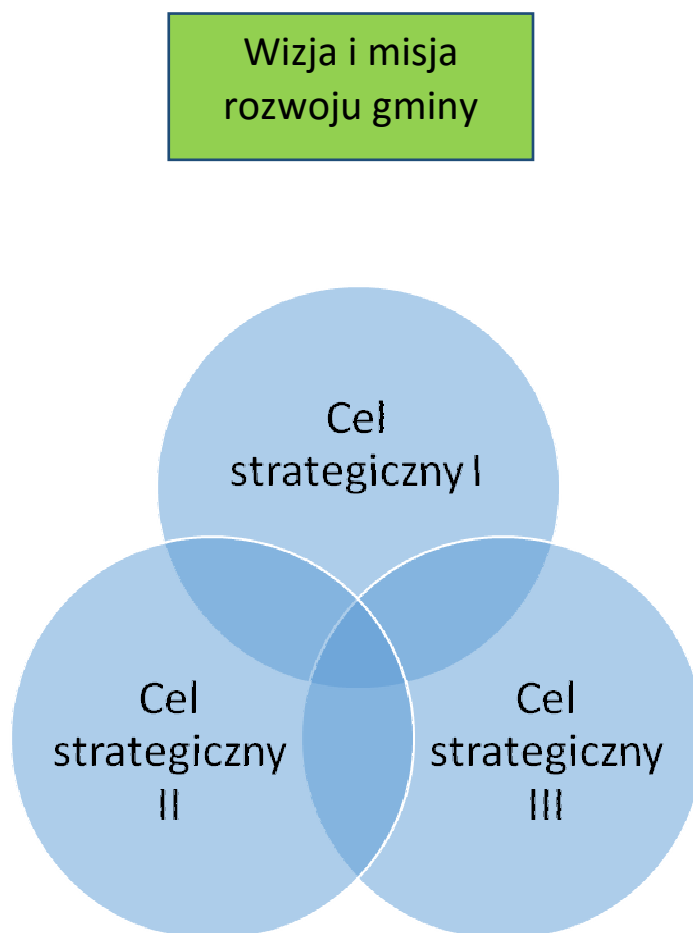
Cele strategiczne, które wyznaczają długotrwały kierunek rozwoju gminy dla urzeczywistnienia jej wizji rozwoju.

Cele operacyjne, które stanowią wymiar realizacji celów strategicznych i są ich rozwinięciem.

Zadania kluczowe, czyli wypracowane propozycje działań dla osiągnięcia pożądanych efektów.

Schemat 1: Strategia Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 roku:

Elementy wdrożeniowe:

Programy Gminne
Zadania kluczowe

III. Spójność Strategii z dokumentami europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi

W Strategii Rozwoju Gminy Charsznica do roku 2025 uwzględnione zostały zarówno uwarunkowania zewnętrzne, czyli: „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020”, „Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”, „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020”, „Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020”, jak i uwarunkowania wewnętrzne, związane z obowiązującymi programami i politykami w Gminie.

Schemat 2: hierarchia europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych

<ul style="list-style-type: none"> Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „EUROPA 2020” 	
<ul style="list-style-type: none"> Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności” 	
<ul style="list-style-type: none"> Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo. 	
<ul style="list-style-type: none"> Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 -2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie 	
+	
<ul style="list-style-type: none"> 8 strategii branżowych: Rozwoju transportu Rozwoju bezpieczeństwa narodowego RP Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Rozwoju kapitału społecznego Innowacyjności i efektywności gospodarki Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa Rozwoju kapitału ludzkiego Sprawne państwo 	
<ul style="list-style-type: none"> Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 	
<ul style="list-style-type: none"> Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 	<ul style="list-style-type: none"> Plan zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego

Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 jest spójna ze Strategią Europa 2020. Jest to unijna strategia wzrostu na najbliższe lata, stanowiąca najwyższy poziom odniesienia przy programowaniu

strategicznym każdego poziomu programowania państw Unii Europejskiej. Dostosowanie się do wytycznych ma wymiar cywilizacyjny. Formułując zapisy Strategii, w szczególności nadrzędne wytyczne kierunkowe planowania strategicznego należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

„(...) Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Unia Europejska musi określić, gdzie chce się znaleźć w roku 2020. W tym celu Komisja proponuje wytyczenie kilku nadrzędnych, wymiernych celów UE:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii;
- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet, o 30%, jeśli pozwolą na to warunki);
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln”.

Dlatego szczególną uwagę powinno się zwrócić na takie zagadnienia jak rynek pracy i zatrudnienie, rozwój wiedzy i innowacji, zatrudnienia oraz walki z ubóstwem, a także wprowadzać rozwiązania środowiskowe, sprzyjające rozwojowi zrównoważonemu.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 jest spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. Jest to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Celem głównym Strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne – sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Strategia średniookresowa

wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 jest spójna z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Podkreśla się w dokumencie konieczność współpracy miast i ich obszarów funkcjonalnych, zaznaczając dużą rolę zarówno ośrodków dużych miast, ośrodków subregionalnych oraz innych obszarów funkcjonalnych. Dokument wskazuje na elementy decydujące o mobilności mieszkańców i wpływające na decyzje o wyborze miejsca zamieszkania i pracy. Są to zarówno rozwiązania w zakresie transportu publicznego oraz dostępność infrastruktury społecznej, w tym budownictwa mieszkaniowego i pozostałej infrastruktury, oraz działania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych.

Polityka przestrzennego zagospodarowania kraju, stanowiąc integralny element polityki rozwoju, aktywnie wspomaga osiąganie celów rozwojowych oraz rozwiązywanie konfliktów i kolizji przestrzennych dzięki uwzględnieniu uwarunkowań i wymagań wynikających z cech poszczególnych elementów przestrzeni: systemu gospodarczego i społecznego, infrastruktury, struktury osadniczej, środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR).

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 jest spójna z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 jest dokumentem przedstawiającym cały szereg odniesień strategicznych, które mają bardzo silny wpływ na system planowania strategicznego w kraju. Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,

- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W latach 2010-2020 główny akcent położony jest na tworzenie warunków do jak najszerszego rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych z głównych ośrodków na przestrzeń całych regionów. Służyć będą temu wszystkie działania, w których z jednej strony podkreśla się wagę wzmocnienia regionów tam, gdzie skupiają się czynniki decydujące o ich konkurencyjności, a z drugiej strony wprowadza się spójny zestaw działań nakierowanych na tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi. Działania na rzecz rozprzestrzeniania procesów rozwojowych, dotyczące miast, obejmują tworzenie i poprawianie połączeń komunikacyjnych dla zwiększania dostępności komunikacyjnej, wspieranie istniejącej sieci osadniczej regionów – w tym szczególnie miast subregionalnych i obszarów wiejskich, a także wykorzystanie i wzmocnienie konkurencyjności w oparciu o specjalizacje terytorialne. Ośrodki subregionalne, stanowiące lokalne centra rozwoju, wspierane będą w zakresie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy, poprzez wspomaganie otoczenia biznesu oraz rozwój funkcji gospodarczych o ponadlokalnym obszarze oddziaływania. Ważnym aspektem wspierania miast subregionalnych jest rozwijanie oferty wysokiej jakości usług publicznych.

Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011-2020

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”, przyjęta przez Sejmik Województwa Małopolskiego 26 września 2011 r., wyznacza cele, które – jako społeczność regionalna – możemy i chcemy osiągnąć w perspektywie roku 2020.

Wizją władz regionu jest, aby: „Małopolska była atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki”.

Model rozwoju Małopolski wg Strategii Rozwoju, w okresie kolejnych dwóch dekad bazować będzie na równoległym wspieraniu obszarów i ośrodków zapewniających wzrost gospodarczy oraz tworzeniu warunków dla poprawy szans na rozwój w pozostałych częściach województwa. Budowanie szans rozwojowych w obszarach o niższym poziomie i dynamice rozwoju nie będzie

oznaczać tradycyjnej polityki wyrównawczej, ale lepsze niż dotychczas wykorzystanie potencjału regionalnych biegunów wzrostu dla rozwoju całej Małopolski.

CEL GŁÓWNY - Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.

Realizacji celu głównego Strategii „Małopolska 2020” służyć będą polityki publiczne oparte na siedmiu zasadniczych obszarach aktywności samorządu województwa tj. obszarach polityki rozwoju.

Dla każdego z siedmiu obszarów polityki rozwoju sformułowany został cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian lub stanu docelowego i pozycji regionu w perspektywie 2020 roku.

Każdy z celów strategicznych w ramach obszarów realizowany będzie poprzez wyodrębnione kierunki polityki rozwoju, złożone z katalogu działań, które powinny stanowić zasadniczy punkt odniesienia dla tworzenia lub aktualizacji priorytetów regionalnych Strategii dziedzinowych oraz regionalnych programów i planów rozwoju województwa.

IV. Spójność Strategii z dokumentami o charakterze strategicznym w gminie Charsznica

L.p	Nazwa Planu/Programu	Nr uchwały	Data uchwalenia	Data utraty mocy
1.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Gminy Charsznica	XXXII/168/2005	10.11.2005	Czas nieokreślony
2.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Charsznica	XXII/130/2000	27.08.2000	Czas nieokreślony
3.	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Charsznica na lata 2012 - 2020	XIV/71/2011	02.12.2011	31 grudnia 2020
4.	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Charsznica w 2016 roku.	XVII/101/2016	30.03.2016	31 grudnia 2016

5.	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Charsznica	VII/40/2015	30.04.2015	Czas nieokreślony
6.	Gminna Strategii Intergracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011 - 2020	V/20/2011	03.02.2011	31 grudnia 2020
7.	Gminnego Program Osłony w celu realizacji projektu "Pierwszy dzwonek", polegającego na przyznaniu dotacji dla gminy na udzielenie wsparcia na rok szkolny 2015/2016 dla uczniów z rodzin wielodzietnych 3+, zamieszkujących na terenie Gminy Charsznica, w zakresie zwiększania ich szans edukacyjnych	IX/51/2015	25.06.2015	Koniec roku szkolnego 2015/2016
8.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Charsznica.	XIV/85/2015	04.12.2015	Czas nieokreślony
9.	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Charsznica na 2016 rok.	XIII/74/2015	27.11.2015	31 grudnia 2016
10.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Charsznica na 2016 rok.	XIII/75/2015	27.11.2015	31 grudnia 2016
11.	Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Charsznica na lata 2016 - 2018	XVI/95/2016	25.02.2016	31 grudnia 2018

12.	Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Charsznica na lata 2014 – 2020.	XXXV/202/2013	15.11.2013	31 grudnia 2020
Na lata 2005 – 2015 był uchwalony Program Ochrony Środowiska dla Gminy Charsznica				

V. Wizja i misja rozwoju Gminy Charsznica

Wizja rozwoju Gminy Charsznica określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w otoczeniu.

Uzgodniona wizja dla gminy brzmi:

Gmina Charsznica będzie dobrym miejscem do życia i rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców z dobrym dostępem do pracy, z rozwiniętą infrastrukturą kolejową i drogową, rolnictwem, przemysłem i usługami, otwarta dla przyjezdnych.

W dyskusji o wizji uczestnicy warsztatów podkreślali:

Chcemy, aby Charsznica w przyszłości była:

- Przyjaznym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, z możliwością rozwoju duchowego i zawodowego, godnego wychowywania dzieci, gdzie jest czysto, przyjaźnie dla środowiska,
- Miejscem, gdzie można zagospodarować istniejącą i przyszłą produkcję rolną
- Miejscem, gdzie można pracować w rolnictwie, przetwórstwie, przemyśle i usługach lub sprawnie dojechać do pracy w niedalekim sąsiedztwie dzięki rozwiniętym połączeniom drogowym i kolejowym
- Z dobrze zorganizowaną opieką dla dzieci na czas pracy
- Atrakcyjnym dla przyjezdnych
- Miejscem gdzie można ulokować prywatny kapitał, rozwijać prywatną inicjatywę

Ważnymi elementami wizji są partnerstwo oraz współpraca, zarówno z mieszkańcami, różnymi środowiskami i instytucjami na rzecz rozwoju. Włączenie w działanie na rzecz rozwoju różnych podmiotów staje się warunkiem powodzenia w dłuższym horyzoncie czasowym.

Misja dokumentu i samorządu:

Strategia rozwoju jest zaproszeniem do współpracy wszystkich, dla których rozwój gminy jest ważny. Urząd Gminy jest inicjatorem działań rozwojowych, stwarza warunki i inicjuje działania, do których zaprasza partnerów społecznych, gospodarczych, a także inne jednostki administracji publicznej.

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jest rodzajem analizy strategicznej, metodą analizy stanu wyjściowego, sposobem uporządkowania informacji i przekonań o danym obszarze lub zagadnieniu. W efekcie analizy rozpoznany zostaje możliwie obiektywnie faktyczny stan i potencjał.

Celami analizy są:

- Usystematyzowanie ustaleń diagnozy
- Analiza obszaru wraz z jego otoczeniem
- Wybór priorytetów rozwojowych
- Określenie pola „gry strategicznej”

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitał ludzki - Mieszkańcy, którzy potrafią adaptować się do zmian (np. rolnicy, często dobrze wykształceni, którzy dostosowali się do zmienionych warunków i dobrze sobie radzą w gospodarce rynkowej) • Dobry stan infrastruktury technicznej i możliwość dalszego rozwoju (oczyszczalnia, wodociągi, dużo przydomowych oczyszczalni, kolektory, połowa Gminy ma gaz) dla nowych mieszkańców • Dobra świadomość ekologiczna mieszkańców, (600 oczyszczalni, kanalizacja...) • Dobre skomunikowanie Gminy, dostępność kolejną (położenie przy trasie kolejowej, linia LHS (szerokie tory) i drogą, niewykorzystana bocznicą kolejową • Kapusta Charsznicka - markowy produkt tradycyjny, dobrze wypromowany • Dobre warunki dla rozwoju rolnictwa, dobre ziemie pod uprawę warzyw (w otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • Problemy społeczne - Ludzie po transformacji przemysłu sobie nie poradzi, nadal część nie może się odnaleźć w nowej rzeczywistości. Prowadzeni przez GOPS nie potrafią się uniezależnić od pomocy (pokolenie po PRL), spore bezrobocie, rozwarstwienie społeczne mieszkańców – duża kumulacja problemów w centralnej części gminy, starzejące się społeczeństwo • Występujące na terenie Gminy obszary kryzysowe (również poprzemysłowe), pozostałość po upadku przemysłu, wymagające kompleksowej rewitalizacji • Brak możliwości rozwoju usług przedszkolnych - słaba baza lokalowa dla przedszkola, które zlokalizowane jest na obszarze kryzysowym • Słabe możliwości poruszania się pieszo i rowerem na terenie Gminy - chodniki jedynie w Miechowie Charsznicy oraz brak ścieżek rowerowych)

<p>gmin z gorszą klasą ziem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobre warunki edukacyjne - dobra sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych, dobrze wyposażona biblioteka (dobry poziom czytelnictwa) • Rozwijające się miejsca pracy - dużo podmiotów gospodarczych, różne usługi, nie tylko rolne, dobrze rozwinięty handel drobny oraz galeria handlowa, dobrze rozwinięte przetwórstwo, potencjał miejsc pracy dla osób niewykwalifikowanych, np. w rolnictwie, przetwórstwie • Dobrze zorganizowana służba zdrowia, opieka nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi (4 obiekty: środowiskowy dom samopomocy w Jelczy (30 os), DPS w Miechowie Charsznicy (30 os całodobowo), WTZ Podlesicach (20 os z porażeniem), ZAZ w Witowicach (30 os. Stowarzyszenie pomocy Szansa) • Dobrze zorganizowana ochrona bezpieczeństwa na terenie Gminy (publicznego, przeciwpożarowego) – na terenie Gminy działa 14 ochotniczych straży pożarowych, posterunek policji • Dobre warunki dla rozwoju sportu - dobra nowa baza sportowa, orlik, stadion i kilka boisk (5 boisk z UE), hala sportowa • Potencjał dla rozwoju turystyki weekendowej i religijnej - Hotel z dużą liczbą miejsc noclegowych oraz basenem, miejsca kultu religijnego (4), oraz świadków Jehowy (społeczństwo otwarte) • Potencjał rozwojowy budownictwa - dużo terenów budowlanych pod budownictwo mieszkaniowe, plan zagospodarowania przestrzennego z wyznaczonymi obszarami, uzbrojone • Zdolność finansowa Gminy • Gmina posiada funkcjonalne centrum 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabe przygotowanie do wykorzystania potencjału transportu kolejowego - zniszczony dworzec, brak terminali, słabo zorganizowane powiązania z miastami • Brak instytucji kultury (jest tylko organizacja), nie ma bazy lokalowej dla organizacji zajęć, słaba możliwość zorganizowania czasu i oferty dla osób starszych, brak świetlic wiejskich, zły stan techniczny obiektów w ewidencji zabytków • Słabo rozwinięte przestrzenie publiczne - mało przestrzeni publicznych w obrębie centrum Charsznicy, brak wspólnych miejsc spotkań, niezagospodarowane wolne przestrzenie • Słabo rozwinięta oferta czasu wolnego - słabe wykorzystanie istniejących obiektów sportowych, mało fachowo prowadzonych zajęć dla dzieci i młodzieży • Słabe możliwości rozwoju i przyciągania inwestycji - brak terenów inwestycyjnych, brak mieszkań komunalnych • Zły stan bazy lokalowej Ochotniczej Straży Pożarnej (z 14 jednostek tylko 5 ma przyzwoitą bazę lokalową) • Trudny rynek pracy - nieopłacalne rolnictwo - duże rozdrobnienie agrarne, mało miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem, wyższymi kwalifikacjami
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre położenie: Bliskość Krakowa, przy trasie kolejowej, linia LHS (szerokie tory), bliskość stacji Tunel • Fundusze UE w tym na rewitalizację w ramach RPO Małopolskie • Dobrze postrzegana gmina dla nowych osiedlających się • Napływ pracowników sezonowych • Są plany wspólne z 9 gminami na szlak 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie na styku województw i peryferyjne traktowanie gminy i powiatu (w kontekście transportu kolejowego i innego zbiorowego) • Słabe połączenia z Miechowem (transport publiczny) • Ogólne warunki prowadzenia gospodarki rolnej, które są trudne dla gospodarstw, co może w przyszłości spowodować upadek

<p>rowerowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Od 2000 roku, w Małopolsce następuje systematyczny wzrost liczby ludności zamieszkującej obszary wiejskie • Na tle innych województw Małopolska zajmuje 3 miejsce pod względem liczby gospodarstw ekologicznych: od 2005 roku ich liczba wzrosła z 320 do 2 183 w 2010 roku (w Polsce, odpowiednio – 1 951 w 2005 i 20 956 w 2010). Za rozwojem produkcji ekologicznej oraz wysokiej jakości produktów żywnościowych przemawiają korzystne warunki przyrodnicze, struktura obszarowa rolnictwa oraz bogate tradycje społeczno-kulturowe. • Polityka województwa skierowana na zwiększenie możliwości uzyskiwania dochodów z pracy poza rolnictwem oraz rozwój małych i średnich firm 	<p>rolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak planów rozwoju transportu kolejowego w rejonie Charsznicy • Poziom wykształcenia ludności zamieszkującej obszary wiejskie, pomimo stałej poprawy, jest nadal znacznie niższy, aniżeli mieszkańców miast. • Województwo Małopolskie plasuje się na ostatnim miejscu pod względem wielkości gospodarstw rolnych, mierzonej średnią powierzchnią użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ogółem oraz gospodarstwie prowadzącym działalność rolniczą (odpowiednio: 2,31 ha i 2,80 ha). • W Małopolsce z działalności rolniczej, jako przeważającego dochodu gospodarstw indywidualnych, utrzymuje się niewielka część gospodarstw.
--	--

Zapis wyników warsztatów wśród młodzieży gimnazjalnej:

Mocne strony	Słabe strony
- Charsznickie Dni Kapusty i Muzeum Kapusty	- zaniedbane obiekty poprzemysłowe, wiele z nich nieużywanych straszy a niektóre nielegalnie wykorzystywane pod działalność przestępczą (nielegalna produkcja papierosów)
- Zalew w Tczycy, jako niewykorzystany potencjał rekreacyjny	- zła polityka sprzedaży nieruchomości, nic się w nich nie dzieje i nie wpływają na rozwój gminy
- basen i sauna w Hotelu „Planeta”	- słabe możliwości rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży na terenie gminy
- zabytkowy kościół w Uniejowie Parceli	- brak klubu sportowego, bądź organizacji zajmującej się profesjonalnie zajęciami sportowymi
- orlik	- mało miejsc i obiektów, gdzie młodzież mogłaby się spotkać, usiąść i porozmawiać. Brak przestrzeni publicznych do aktywności dla mieszkańców, a szczególnie dla młodzieży
- zajęcia z muzyki w GOK	
- niewykorzystany potencjał obiektów poprzemysłowych	
- pub/pizzeria „Oficina”	

VII. Cele strategii

Cele strategiczne realizowane są poprzez wskazane cele operacyjne, a te osiągnąć są poprzez zadania wykonywane w trakcie realizacji Strategii. Podczas prac nad strategią wyłoniono kilka kluczowych zadań. Reszta zadań zostanie opracowana na etapie wdrażania poszczególnych celów w Strategii. Poniżej przedstawiony jest opracowany zakres celów i kluczowych zadań w schemacie:

Cel strategiczny
Opis celu strategicznego
Wskaźniki realizacji celu
Cele operacyjne
Zadania kluczowe/Programy wdrażające

CEL GŁÓWNY 1: GMINA CHARSZNICA - PRZYJAZNYM MIEJSCEM DO ŻYCIA DLA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW, Z MOŻLIWOŚCIĄ ROZWOJU DUCHOWEGO I ZAWODOWEGO, GODNEGO WYCHOWYWANIA DZIECI, GDZIE JEST CZYSTO I PRZYJAŹNIE DLA ŚRODOWISKA.

Cel główny mocno koresponduje z wizją rozwoju Gminy i wskazuje na główne elementy związane z przyszłym sukcesem rozwojowym, uzyskanym dzięki realizacji Strategii Rozwoju Gminy. Gmina Charsznica będzie atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i prowadzenia działalności, gminą, gdzie można się realizować zarówno duchowo, zawodowo i rodzinnie. Przez to, młodzi mieszkańcy pozostaną w gminie po szkole a odnajdą swoje miejsce we wspólnocie lokalnej. Gmina będzie miejscem, gdzie można przyjechać wypocząć i można zamieszkać w pełni realizując swoje potrzeby rozwojowe. Wysoka jakość życia winna być uznawana za nadrzędny cel rozwoju na szczeblu lokalnym. Jest ona ostatecznym efektem działań podejmowanych przez władze samorządowe. Składają się na nią zarówno wysokiej jakości usługi publiczne, dbałość o warunki zamieszkania w gminie, ułatwianie dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, czy zapewnienie możliwości zaspokojenia różnego typu potrzeb wśród mieszkańców. Wymaga to zarówno prowadzenia szerokiego dialogu społecznego, jak i działań związanych z podniesieniem jakości usług publicznych.

Wskaźniki osiągnięcia celu głównego:

- Wzrost liczby mieszkańców w porównaniu z innymi gminami powiatu miechowskiego – GUS
- Spadek liczby bezrobotnych w gminie - GUS
- Stały wzrost zadowolenia mieszkańców z życia na terenie gminy – badanie prowadzone co trzy lata

Cel główny będzie realizowany z mieszkańcami i przedstawicielami życia społeczno ekonomicznego gminy. Wszyscy interesariusze zostaną włączeni w proces realizacji strategii.

Cel główny realizowany będzie przez cztery cele strategiczne.

Cel strategiczny 1.1. Rozwój kapitału społecznego, aktywności lokalnej oraz włączenie społeczne i zawodowe osób znajdujących się w trudnej sytuacji

Kapitał społeczny, to nie tylko umiejętności pojedynczych ludzi, ich skumulowana wiedza, zdolność do podejmowania pracy i rozwiązywania problemów, to również zdolność do rozwoju, współpracy i zrzeczania się dla dobra wspólnego. Z tak pojmowanym kapitałem wiąże się kapitał społeczny, oparty na zdolności i gotowości do kooperacji między ludźmi. Składają się na niego poziom wzajemnego zaufania, sieć wzajemnych powiązań, przepływ informacji, aktywność społeczna mieszkańców, potencjał kulturowy oraz wyznawane przez mieszkańców postawy i wartości. W ramach tego celu realizowany będzie program współpracy z organizacjami pozarządowymi, programy społeczne i edukacyjne.

W ramach tego celu strategicznego realizowane są kierunki mające na celu wzmocnienie kapitału społecznego oraz objęcie specjalnymi działaniami dedykowanymi tej części społeczeństwa, która ze względu na przemiany gospodarcze rozpoczęte w końcu lat 90-tych XX w nie potrafiła dostosować się do tych zmian i utraciła swoje zdolności do uczestnictwa w procesach rozwojowych wspólnoty.

Spółeczeństwo gminy Charsznica jest zróżnicowane i wciąż są obszary, które odbiegają od średniej rozwoju gminy. Odpowiedzią na sytuacje kryzysowe jest rewitalizacja, która w obecnej strategii zajmuje kluczowe miejsce.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Niezbędnym elementem do skutecznego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych jest identyfikacja skali i charakteru zachodzących procesów degradacji oraz ich monitoring, który pozwoli na precyzyjne określenie efektów dokonanej interwencji. Na potrzeby rewitalizacji przeprowadzona zostanie

procedura tzw, audytu wewnątrzmięjskiego (urban audit), a więc kompleksowych wielowskaźnikowych analiz zróżnicowania wewnętrznego jednostki administracyjnej – delimitacja. Dzięki niej zostanie wskazany w sposób obiektywny obszar kryzysowy i obszar rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne realizowane będą w oparciu o **Gminny Program Rewitalizacji** przygotowanego zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Działania planowane i realizowane będą zgodnie z zasadą partycypacji. **Partycypacja społeczna** wg ustawy (Art. 5. 1.) wskazuje, że „Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji, o których mowa w ust. 1, polegają w szczególności na:

- 1) **poznaniu potrzeb i oczekiwań** interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, **działań edukacyjnych i informacyjnych** o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) **inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu** działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy **w przygotowaniu dokumentów** dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- 5) **wspieraniu inicjatyw** zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji **możliwości wypowiedzenia się** przez interesariuszy.

Wszystkie elementy partycypacji zostaną wdrożone w Gminnym Programie Rewitalizacji procesie jego tworzenia, realizacji, monitorowania i oceny.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego:

- spadek liczby bezrobotnych w gminie – GUS
- wzrost liczby organizacji pozarządowych na terenie gminy
- zmniejszenie zróżnicowań wewnętrznych – osiągnięte wskaźniki rewitalizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji
- wzrost liczby ofert spędzania czasu wolnego dla dorosłych/młodzieży/seniorów na terenie gminy

Cel strategiczny realizowany będzie poprzez sześć celów operacyjnych.

Cele operacyjne:

- 1.1.1. Aktywizacja zawodowa oraz zwiększenie mobilności mieszkańców na rynku pracy (połączenia komunikacyjne, przedszkola i żłobek, dostęp do kształcenia ustawicznego).
- 1.1.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
- 1.1.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 1.1.4. Promowanie rozwoju organizacji pozarządowych.
- 1.1.5. Rozwój oferty czasu wolnego (w tym budowa ścieżek rowerowych w powiązaniu z planem małopolskim, rozwój instytucji kultury, oferta dla ludzi starszych, oferta kulturalna i sportowa).
- 1.1.6. Rozwój edukacji dla dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 1.2. Rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy w rolnictwie, przetwórstwie, usługach i przemyśle, z zagospodarowaniem istniejącej i przyszłej produkcji rolnej.

W ramach celu wysiłek zostanie skierowany na promowanie rozwoju działalności rolniczej i przetwórstwa wyprodukowanych produktów rolnych oraz rozwój przedsiębiorczości i powstawania nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Działania te będą realizowane poprzez zwiększenie możliwości i atrakcyjności zakładania i prowadzenia firm na terenie gminy, zwiększenie dostępu do mieszkań dla nowych pracowników oraz promowanie potencjału rolnictwa w gminie poprzez Charsznickie Dni Kapusty.

Wskaźniki realizacji celu:

- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na terenie gminy – GUS
- wzrost liczby mieszkań na terenie gminy – GUS
- wzrost zatrudnienia w grupie osób z wykształceniem średnim i wyższym na terenie gminy - GUS

Cel strategiczny będzie realizowany poprzez cztery cele operacyjne.

Cele operacyjne:

- 1.2.1. Rozwój i promocja profesjonalnej oferty inwestycyjnej.
- 1.2.2. Rozwój mieszkalnictwa.
- 1.2.3. Promocja gminy w oparciu o Charsznickie Dni Kapusty.
- 1.2.4.** Rozwój oferty lepszej jakości miejsc pracy,

Cel strategiczny 1.3. Powstawanie, odnowa i dostosowanie przestrzeni publicznych umożliwiających bezpieczny dostęp, rozwój i wypoczynek mieszkańców gminy

Przestrzeń publiczna łączy się w sposób istotny z jakością zamieszkiwania na terenie gminy. Gmina Charsznica posiada centrum, gdzie ulokowane są zarówno sklepy, usługi jak i atrakcje dla mieszkańców. Aby wszyscy mogli się integrować i mile spędzać czas wspólnie potrzebne są atrakcyjne przestrzenie publiczne. Ważnym elementem przyjaznych przestrzeni jest ich dostęp dla pieszych i rowerzystów.

Do najważniejszych działań władz publicznych w odniesieniu do przestrzeni publicznej należą między innymi:

- „zapewnienie dostępu do przestrzeni i tworzenie takich form przestrzennych, które minimalizują wykluczenie i nieuzasadnioną konkurencyjność (w tym zawłaszczanie);
- ochrona istniejącej struktury społecznej i przestrzennej, tradycji miejsca, lokalnej kultury i istniejących wartościowych obiektów i układów urbanistycznych;
- ochrona społecznej różnorodności: mieszanie grup społeczno-ekonomicznych, unikanie izolacji i segregacji oraz wspieranie słabszych grup społecznych;
- identyfikacja i wyrażanie w sposób formalny zbiorowych potrzeb i aspiracji mieszkańców wobec przestrzeni publicznej, zwłaszcza w procesach definiowania lokalnej polityki przestrzennej oraz tworzenia prawa miejscowego;
- wprowadzenie w życie narzędzi skutecznej realizacji planów zagospodarowania przestrzennego oraz instrumentów praktycznego wprowadzania w życie zasad zrównoważonego rozwoju i porządku przestrzennego;
- wspieranie rozwoju aktywności społecznych, kulturalnych i artystycznych, które są związane z przestrzenią publiczną, działają dzięki niej i ją wzmacniają;
- zwiększanie zainteresowania lokalnej społeczności jakością przestrzeni publicznej oraz usprawnienie interakcji między siłami rynkowymi a potencjałami oferowanymi przez przestrzenie publiczne, celem zbilansowania systemu wartości między sferą społeczną, kulturową i ekonomiczną;
- poszanowanie dobrego sąsiedztwa rozumianego jako przeciwdziałanie oszpecaniu przestrzeni publicznej i terenów otwartych przez urządzenia reklamowe, informacyjne, drogowe i techniczne;
- dbanie o tworzenie pozytywnych relacji między terenami publicznymi a otaczającymi je nieruchomościami prywatnymi;

- traktowanie przestrzeni publicznej i jej przekształceń, jako obszarów polityki rozwoju zrównoważonego (czyli miejsc gdzie następuje optymalizacja użytkowanych zasobów, m.in. oszczędność wody, energii, zwiększanie bioróżnorodności, na równi w praktyce projektowej, realizacyjnej i eksploatacyjno – zarządczej);
- dbanie o najwyższy poziom planowania i projektowania urbanistycznego w odniesieniu do terenów przeznaczonych pod publiczne cele;
- bliska współpraca sektora publicznego i prywatnego w dziedzinie projektowania zabudowy i zagospodarowania przestrzeni publicznej;
- ochrona interesu zbiorowego przed agresywnymi zachowaniami wobec przestrzeni publicznej (zawłaszczaniu i dewastowaniu przestrzeni);
- budowanie świadomości społecznej o roli przestrzeni publicznej w rozwoju społeczno-gospodarczym i podnoszeniu jakości życia;

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego:

- powierzchnie wspólnej przestrzeni dla rozwoju rekreacji i aktywizacji mieszkańców – Urząd Gminy Charsznica
- liczba inicjatyw społecznych w oparciu o istniejące przestrzenie publiczne
- długość ciągów pieszych wzdłuż dróg
- długość ścieżek rowerowych

W ramach celu zostanie zapewniona realizacja wskazanych postulatów poprzez realizację trzech celów operacyjnych.

Cele operacyjne:

- 1.3.1. Rozwój centrum funkcjonalnego Gminy
- 1.3.2. Zagospodarowanie obszarów przemysłowych
- 1.3.3. Włączanie mieszkańców w kreowanie przestrzeni wspólnych

Cel strategiczny 1.4. Poprawa stanu środowiska na terenie gminy, w tym powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Charsznica

Cel strategiczny realizowany będzie przez PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CHARSZNICA, który zawiera wskaźniki realizacji. Wdrażanie PGN przewiduje się zgodnie z klasyfikacją inwestycji tj. krótko-, średnio-, oraz długoterminowe.

Długoterminowa strategia gminy Charsznica uwzględnia zapisy określone w ramach tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego UE oraz strategii „Europa 2020”. W ich skład wchodzi następujące zobowiązania:

- Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 % w porównaniu z poziomem z roku 1990.
- Zwiększenie do 20 % udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii.
- Zmniejszenia zużycia energii finalnej o 20% co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Krótko/średnioterminowe i długoterminowe działania

- Krótkoterminowe działania obejmują lata 2015 – 2017.
- Średnioterminowe działania obejmują lata 2018 – 2020.
- Długoterminowe działania po 2020 roku.

Cele operacyjne:

- 1.4.1 Rozwój Odnawialnych Źródeł Energii (OZE)
- 1.4.2 Termomodernizacja budynków (zarówno prywatnych jak i publicznych),
- 1.4.3 Edukacja ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców.

VIII. System monitorowania i ewaluacji Strategii

Procedura wdrażania, monitorowania i aktualizacji Strategii to działania niezbędne dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 roku będą konsekwentnie realizowane. W ślad za tym muszą być zapewnione warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania. Konieczna jest również czasowa weryfikacja zapisów Strategii w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego, organizacji współpracy i koalicji na rzecz realizowanych celów. Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez strategiczną współpracę partnerów lokalnych skupionych wokół celów strategicznych i zadań kluczowych zaproponowanych w Strategii. Taka współpraca stanowi warunek konieczny dla urzeczywistnienia wizji strategicznej, która stanowiła punkt wyjścia do zaplanowanej Strategii.

Wdrażanie Strategii

Organem nadzorującym realizację Strategii Rozwoju jest Rada Gminy Charsznica. Poza funkcją nadzorczą, kompetencją Rady Gminy jest uchwalenie zmian w Strategii Rozwoju. Odpowiedzialnym za wykonanie (w zakresie zadań leżących w kompetencji gminy) i koordynację (w zakresie zadań wykraczających poza kompetencje gminy) ujętych w Strategii założeń jest Wójt. Będzie on realizował zapisy Strategii poprzez:

- Nadzór nad realizacją zadań kluczowych i innych wprowadzonych w trakcie prac nad wdrożeniem Strategii, w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii;
- Podejmowanie czynności, zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji działania operacyjne, a w szczególności: uwzględnianie zadań wynikających ze Strategii w projekcie budżetu gminy i Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy krajowych, funduszy z programów unijnych, wkładu własnego inwestorów zewnętrznych itp.;
- Nawiązanie współpracy z partnerami w realizacji zadań, wymagających zaangażowania innych podmiotów, między innymi partnerów samorządowych gminy lub powiatu, samorządu województwa, instytucji naukowych i państwowych, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedstawicieli przedsiębiorców i rolników.

Podstawowymi instrumentami wdrażania Strategii są:

- Roczny Budżet Gminy, budżety pozostałych jednostek samorządu terytorialnego;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa;

- Inne gminne programy np. gminny program współpracy z organizacjami pozarządowymi, gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, gminny program rewitalizacji oraz inne programy operacyjne wypracowane do wdrażania Strategii, itp.
- Budżety innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii

Po uchwaleniu Strategii zostanie ona przygotowana do wdrożenia przez wydziały merytoryczne Urzędu Gminy Charsznica, natomiast zadania związane z monitorowaniem i oceną wdrażania Strategii będą realizowane przez stanowisko wskazane przez Wójta.

Ośrodkami koordynującymi współpracę w poszczególnych obszarach tematycznych będą stosowne stanowiska merytoryczne Urzędu Gminy Charsznica, wskazane przez Wójta, realizujące zadania w ramach współpracy instytucjonalnej na rzecz realizacji Strategii.

Całość realizacji oparta będzie o szeroki dialog i współpracę na poziomie organizacji pozarządowych oraz innych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania Strategii. Dlatego istotne jest przygotowanie platformy tej współpracy oraz sposobów komunikacji i konsultacji poszczególnych działań w Strategii.

Zakres programów operacyjnych (wdrożeńiowych) zostanie uzgodniony z jednostkami, które w gminie odpowiedzialne są za ich przygotowanie. Każdy program powinien się odnosić do określonego celu strategicznego, a tym samym przyczyniać do osiągnięcia wskaźników w ramach odpowiadających im celom strategicznym.

Do wdrożenia zapisów Strategii przyjmuje się zasadę partnerstwa i konsultacji społecznych.

Partnerstwo – rozumiane, jako zaproszenie do współpracy wszystkich jednostek i podmiotów na terenie gminy

Konsultacje społeczne – jako element dialogu z mieszkańcami wokół planowanych celów, kierunków i propozycji rozwiązań

VIII.1. Monitorowanie Strategii

W procesie realizacji Strategii ważna jest kontrola tego procesu oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian zaistniałych w środowisku. Zadanie to, mające charakter permanentny, nazywa się monitoringiem Strategii.

Monitorowanie to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i całego programu w aspekcie finansowym i rzeczowym, mający na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Przydatność monitoringu możemy postrzegać w dwóch aspektach:

- Jako narzędzia operacyjnego umożliwiającego efektywne i skuteczne zarządzanie Strategią. W oparciu o uzyskiwanie bieżących informacji w ramach systemu monitorowania na temat realizowanych projektów możliwe jest szybkie identyfikowanie wszelkich nieprawidłowości, a dzięki temu podejmowanie odpowiednich działań zaradczych.
- Drugim aspektem jest postrzeganie monitoringu, jako podstawy i etapu wyjściowego procesu ewaluacji Strategii. Dane z systemu monitorowania stanowią jedno z podstawowych źródeł informacji do przeprowadzenia ewaluacji. Efektywna realizacja Strategii wymaga więc kontrolowania skuteczności wdrażania przedsięwzięć.

Monitoring w Strategii służyć ma kontroli postępu wypracowanych zadań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji powiatu, regionu i kraju.

Monitorowanie oparte jest o system wskaźników, które wybieramy lub tworzymy w odniesieniu do postawionych celów, a następnie określamy wartości tych wskaźników – obecną i zakładaną, czy inaczej mówiąc docelową.

Głównymi obszarami monitorowania Strategii będą:

- Cele operacyjne i zadania kluczowe wytyczone w Strategii,
- Roczny Budżet Gminy
- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Inne gminne programy np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi, gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, plany odnowy miejscowości czy lokalne program rewitalizacji
- Dokumenty innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Na etapie przygotowania Strategii do wdrożenia zostaną opracowane wartości bazowe wskaźników dla celów strategicznych, wskaźniki rezultatu dla celów operacyjnych dla monitorowania postępu wdrażania oraz wskaźniki (produktu) dla zadań kluczowych. Wskaźniki dla zadań powinny być przygotowane w układzie rzeczowym i finansowym. Ponadto zostanie przygotowany harmonogram wdrażania zadań, na najbliższe lata, ze wskazaniem odpowiedzialnych za ich koordynację i wdrażanie. W jednostce odpowiadającej za monitorowanie wdrażania Strategii, co rok zbierane będą informacje monitoringowe: czy realizowane są zaplanowane zadania, czy idą zgodnie z planem (harmonogram i budżet) i przynoszą one zaplanowane efektywna poziomie celów operacyjnych.

Co roku Wójt i Rada otrzymają informacje o stanie wdrażania Strategii.

Opracowany materiał posłuży do tego, aby planować integracje wysiłków w tych obszarach, które są realizowane słabiej, bądź występują w nich problemy wymagające wsparcia, a także, aby

koordynować współpracę przy wdrażanych zadaniach, budować koalicje instytucji i organizacji na podstawie rzetelnych informacji płynących z monitorowania wdrażania.

VIII.2. Ewaluacja Strategii

Ze względu na dłuższy okres realizacji Strategii (do roku 2025) zakłada się także przeprowadzanie okresowej ewaluacji Strategii oraz ewaluacji końcowej, po zakończeniu jej wdrażania.

Ewaluacja jest to najogólniej mówiąc ocena wdrażania strategii, programu, działania pod kątem postawionych kryteriów, realizowana w różnych okresach wdrażania. Ewaluacja okresowa powinna określić skuteczność podjętych działań oraz ocenić stan wdrażania Strategii i wpływ wykonanych działań na efekty rozwojowe wskazane na poziomie wskaźników do celów. Powinna ona również zaproponować ewentualne zmiany w przyjętych kierunkach działań (ewentualna aktualizacja Strategii).

Ewaluacja końcowa powinna ocenić efekty na poziomie wskaźników do celów strategicznych oraz dodatkowo powinna stanowić podstawę dla przyszłych dokumentów strategicznych.

IX. Finansowanie Strategii

Realizacja Strategii wymaga zaangażowania środków finansowych znacznie przewyższających obecne możliwości samodzielnego budżetowego finansowania. W konsekwencji należy przyjąć, że realizacja *Strategii* nie będzie możliwa bez aktywnej polityki finansowej gminy. Bardzo ważnym elementem jest budowanie możliwości finansowania wskazanych w Strategii zadań poprzez otwarcie na projekty z partnerami (Powiat, Miasto Miechów, NGO, biznes oraz instytucje otoczenia biznesu, instytucje kultury z Krakowa i Małopolski) - pozyskania i zaangażowania dużych zewnętrznych środków finansowych oraz w jak największym stopniu wykorzystywania środków budżetu gminy Charsznica, jako wkładu własnego do projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Podstawowymi więc źródłami finansowania zadań zawartych w Strategii są:

- środki budżetu państwa,
- środki jednostki samorządu terytorialnego,
- fundusze celowe,
- środki pochodzące z instrumentów finansowych Unii Europejskiej, szczególnie fundusze europejskie.

W latach 2014-2020 głównymi potencjalnymi źródłami zewnętrznymi dofinansowania projektów rozwojowych samorządów są fundusze UE a przede wszystkim:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - jeden z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii Europejskiej. Z EFRR pochodzi m.in. wsparcie inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz wsparcie udzielane małym i średnim przedsiębiorcom.,
- Europejski Fundusz Społeczny – finansujący działania związane z polityką zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – instrument finansowy Unii Europejskiej, nienależący do kategorii funduszy strukturalnych, jednakże wspierający wszechstronny rozwój obszarów wiejskich,
- Fundusz Spójności – unijny instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej, współfinansujący projekty w dziedzinie środowiska naturalnego oraz sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportu,
- Europejski Fundusz Morski i Rybacki - instrument finansowy Unii Europejskiej, który zapewnia sektorowi rybołówstwa i obszarom zależnym od rybactwa finansowanie, które ma im pomóc w dostosowaniu do zmieniających się warunków i uzyskaniu odporności na nagłe zmiany gospodarcze oraz zrównoważenia ekologicznego.

Głównym źródłem europejskiego finansowania projektów jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 Ponadto obecnie wdrażane są również Krajowe Programy Operacyjne, które będą realizowane w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, z których potencjalną szansą dla Strategii Rozwoju Charsznica do 2025 są:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020

Istotnym równoległym wsparciem dla budżetu gminy w finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych są też środki krajowe, a w tym: Ekofundusz, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze Ministerstwa Sportu, fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne źródła finansujące projekty w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego, fundusze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, fundusze Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji , fundusze Ministerstwa Edukacji Narodowej itp.

X. Podsumowanie diagnozy

Niniejsze podsumowanie diagnozy zostało opracowane na podstawie informacji przesłanych przez referaty Urzędu Gminy Charsznica oraz przy wykorzystaniu informacji z Banku Danych Lokalnych oraz Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”. Materiał ma charakter poglądowy i posłużył do przygotowania analizy SWOT dla gminy Charsznica.

W diagnozie przedstawiono również wyniki warsztatów z młodzieżą gimnazjalną oraz wyniki badania ankietowego, przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy.

1. Struktura, położenie i powiązania

Charsznica (do 1954 gmina Chodów) – gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie miechowskim. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie kieleckim. Siedziba gminy to Miechów-Charsznica.

Obszar Gminy Charsznica zaliczany jest do regionu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, subregionu Wyżyny Miechowskiej. Gmina jest najbardziej wysuniętą, północną częścią województwa małopolskiego. Graniczy od południa z gminą Gołcza, od wschodu z gminami: Kozłów, Książ Wielki i Miechów oraz od zachodu z gminami Wolbrom i Żarnowiec (województwo śląskie). Gmina obejmuje obszar o powierzchni 78,28 km², co stanowi 11,57% powierzchni Powiatu Miechowskiego i plasuje ją na piątym miejscu pod względem wielkości w powiecie.

Gmina Charsznica leży w niewielkiej odległości od dużych aglomeracji miejskich takich jak: Kraków (50km), Katowice (80km), Kielce (100km) i Częstochowa (100km). Gmina posiada dobre połączenia komunikacyjne, drogowe i kolejowe, które sprzyjają dojeżdżającym do pracy oraz rolnikom ułatwiając zbyć płodów rolnych.

Rys. Podział administracyjny Gminy Charsznica

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Charsznica

Tabela 1: Podział administracyjny

Obręb	Powierzchnia obrębu [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Charsznica	453.4955	5.78
Chodów	453.3042	5.78
Ciszowice	248.0644	3.16
Dąbrowiec	128.5098	1.64
Jelcza	828.3252	10.56
Marcinkowice	428.1186	5.46
Miechów Charsznica	389.5495	4.97
Podlesice	280.4962	3.58
Pogwizdów	485.5106	6.19
Swojczany	667.3172	8.51
Szarkówka	283.7117	3.62
Tczyca	903.9773	11.54
Uniejów Kolonia	274.3957	3.5
Uniejów Parcela	169.5963	2.16
Uniejów Rędziny	767.5972	9.79

Wierzbie	284.0816	3.62
Witowice	692.8904	8.84
Chodowiec	102.3237	1.3
Razem	7841.2651	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB.

Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie oraz droga krajowa relacji Wolbrom-Miechów. Do drogi międzynarodowej E-7 łączącej m.in. Kraków z Kielcami, przebiegającej przez sąsiedni Miechów odległość wynosi około (10km). Natomiast do drogi A-4 relacji Zgorzelec –Medyka, a przebiegającej przez Wrocław, Opole, Katowice, Tarnów, Kraków dojazd wynosi około (40km) z miejscowości Olkusz.

Przez Gminę Charsznicę przebiegają linie kolejowe Warszawa-Katowice oraz Warszawa-Kraków. Ponadto przebiega linia kolejowa Sławków – Charków (Rosja), tzw. "szeroki tor" tj. Linia Hutniczo-Siarkowa LHS. Obszar Gminy obsługiwany jest przez prywatnych przewoźników w ograniczonym zakresie przez PKP.

W przejazdach wewnątrz gminnych transport kolejowy ma ograniczone znaczenie. Jedynie sołectwa Miechów Charsznica, Charsznica, Szarkówka, Podlesice oraz część Uniejowa Rędzin i Chodowa znajdują się w dogodnej odległości od stacji i przystanków kolejowych i mogą komunikować się ze sobą jak i z miejscowościami na trasie do Katowic, Kielc i Krakowa. Ilość połączeń w ostatnich latach ustabilizowała się (od 9 do 19 dziennie) z uwagi na małą opłacalność przewozów oraz rozwój motoryzacji indywidualnej.

2. **Ludność gminy Charsznica**

Liczba ludności w gminie Charsznica ma tendencje malejącą i w roku 2014 wynosiła 7603 osoby a w 2004 wynosiła 7795. Na przestrzeni 10 lat ubyło 192 osoby. W tym czasie stale notuje się zarówno na terenie województwa małopolskiego niewielki wzrost liczby ludności. Tendencja spadkowa dotyczy nie tylko gminy Charsznica, ale całego powiatu miechowskiego.

Tabela 2: Wskaźniki dotyczące ludności i zjawisk demograficznych na terenie Gminy Charsznica w latach 2003-2014.

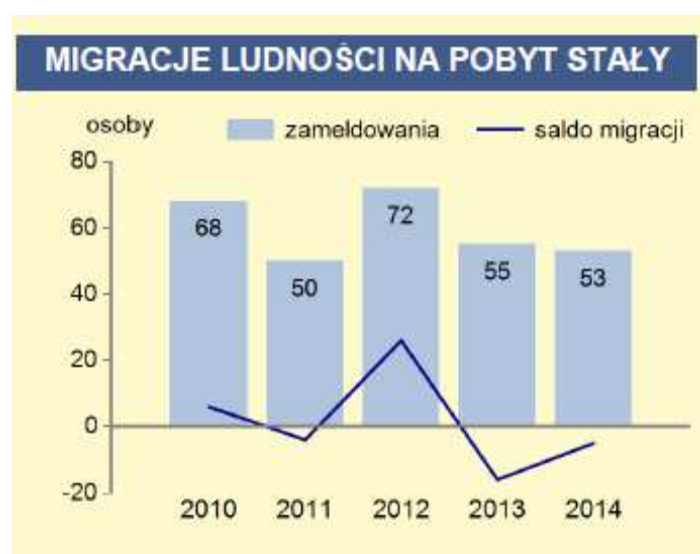
Wskaźnik	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII)	7851	7795	7827	7808	7784	7706	7668	7748	7693	7692	7669	7603
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-6,1	-5,7	-3,6	-6	-4,1	-6,1	-4,3	-3,6	-6,6	-3,9	-2	-4,8
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,5	8,8	9,8	8,2	8,7	7,9	9,2	9,7	7,6	8,3	9	8,8
Zgony na 1000 ludności	15,6	14,5	13,4	14,2	12,8	13,9	13,5	13,3	14,2	12,2	10,9	13,6
Saldo migracji gminnych na pobyt stały na 1000 osób	2,9	0 ^c	2,7	3,3	-2,1	1,2	1	0,8	-0,5	3,4	-2,1	-0,7

Źródło: STRATEG GUS

Tabela 3: Ludność na terenie Gminy Charsznica wg faktycznie zamieszkałych w latach ((STAN W DNIU 31 XII)

Ludność faktycznie zamieszkała		2011	2012	2013	2014
Ogółem	osoba	7693	7692	7669	7603
Kobiety	osoba	3919	3906	3874	3851
Mężczyźni	osoba	3774	3786	3795	3752

Na zmniejszającą liczbę mieszkańców wpływają: przyrost naturalny oraz migracje. W roku 2014 na terenie gminy Charsznica miało miejsce więcej zgonów (13,6) niż urodzeń (8,8) na 1000 mieszkańców, co przy ujemnym saldzie migracji spowodowało zmniejszoną liczbę mieszkańców.

Źródło; GUS

Z roku na rok spada również udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do reszty mieszkańców, a zdecydowanie rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4: Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku wśród ogółu mieszkańców

Dane		2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	%	18,6	18,3	17,9	17,5	17,2
w wieku produkcyjnym	%	60,6	60,6	60,8	60,6	60,4
w wieku poprodukcyjnym	%	20,8	21,0	21,3	21,9	22,4

Źródło: BDL - GUS

Tabela 5: Wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy Charsznica na lata 2010-2014

Wskaźnik obciążenia demograficznego		2010	2011	2012	2013	2014
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	65,1	64,9	64,5	65,1	65,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	111,9	114,7	118,6	124,8	129,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	34,4	34,7	35,0	36,1	37,0

Źródło: BDL - GUS

Wskaźnik oceniający starzenie się mieszkańców (współczynnik starości demograficznej) liczony na poziomie powiatów i województwa pokazuje, że najwyższy współczynnik osób w wieku 65 i więcej przypadających na ogół społeczności odnotowano w 2014 roku dla powiatu miechowskiego (18,1%). Dla porównania współczynnik dla województwa małopolskiego w tym roku wynosił 14,9% a najniższy z powiatów w powiecie nowosądeckim, 11,7%.

3. Rynek pracy i bezrobocie

Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2014 w gminie Charsznica zlokalizowane były 480 podmiotów gospodarczych.

W 2014 roku podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminie było 1045, czyli więcej niż w latach poprzednich (960 w 2012 i 1020 w 2013), co w porównaniu z powiatem miechowskim 1437 jest znacznie słabszym wynikiem.

Tabela 6: Podmioty wg sekcji

Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych		2013	2014
Ogółem		474	480
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	45	33
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	51	50
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3
Sekcja F	Budownictwo	40	46
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	153	166
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	47	44
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	8
Sekcja J	Informacja i komunikacja	6	6
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	7
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	2
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10	12
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	10
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10
Sekcja P	Edukacja	20	20
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	24	26
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	9
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa	26	27

Tabela 7: Pracujący w gminie w latach 2010-2014

PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD		2010	2011	2012	2013	2014
Pracujący wg płci						
Ogółem	osoba	584	608	706	730	687
Mężczyźni	osoba	280	279	346	375	320
Kobiety	osoba	304	329	360	355	367
Pracujący na 1000 ludności	Osoba	75	79	92	95	90

Źródło: BDL - GUS

Liczba osób pracujących na 1000 ludności jest znacznie niższa niż w powiecie miechowskim, gdzie wynosi 117 osób.

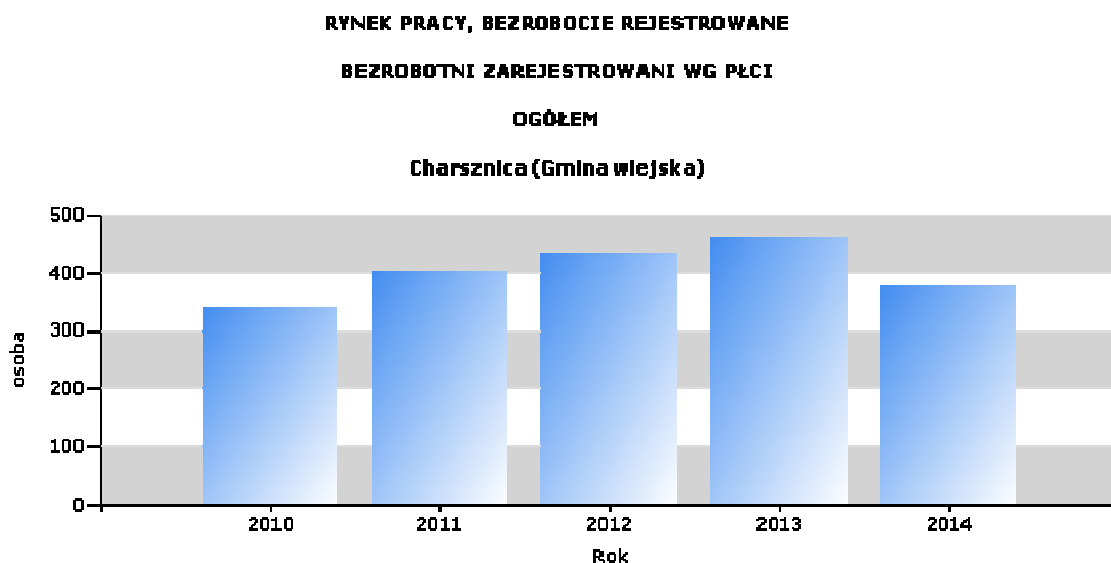
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie spada i w roku 2014 osiągnęła liczbę 375 osób, z czego 189 osób stanowiły kobiety a 186 osób mężczyźni. Wskaźnik bezrobocia wśród kobiet jest wyższy niż wśród mężczyzn.

Tabela 8: Bezrobocie rejestrowane na terenie gminy Charsznica w latach 2010-2014

BEZROBOCIE REJESTROWANE		2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	340	401	434	460	375
mężczyźni	osoba	151	168	204	243	186
Kobiety	osoba	189	233	230	217	189
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
Ogółem	%	7,2	8,6	9,3	9,9	8,2
Mężczyźni	%	5,9	6,6	7,9	9,4	7,3
Kobiety	%	8,9	11,1	10,9	10,5	9,2

Źródło: BDL – GUS

Wykres: Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Charsznica ogółem w 2014 r.

Źródło: BDL – GUS

Największym problemem jest jednak bezrobocie długotrwałe. Na terenie gminy od końca lat 80-tych XX w. systematycznie gmina traciła swój przemysłowy charakter. Największy problem ze znalezieniem pracy oraz odnalezieniem się w nowych warunkach gospodarki wolnorynkowej mieli mieszkańcy zatrudnieni w upadających zakładach. Większość z nich nie poradziła sobie w nowej rzeczywistości i duża ich część nadal korzysta z pomocy społecznej.

Wszystkie z działalności, które upadły w wyniku procesów przemian społeczno-gospodarczych miały swoje miejsce w centralnej części gminy, w Miechowie Charsznicy.

Upadek tradycji przemysłowych Gminy Charsznica

Miejscowość Miechów-Charsznica była uważana za najbardziej uprzemysłowioną wieś w Polsce. Przemiany ustrojowe na początku lat 90-tych spowodowały upadek praktycznie wszystkich zakładów.

Poniżej przedstawiony został opis upadłych zakładów.

1. Charsznicka Odlewnia Żeliwa na powierzchni 5,1050 ha - Przedsiębiorstwo Państwowe

Zakład funkcjonował od lat powojennych. W swojej świetności zatrudniał nawet 300 osób. Produkowano tam: blachy, drzwiczki hermetyczne do pieców kaflowych, włazy kanalizacyjne, płyty posadzkowe, ruszta do pieców itp. Z początkiem lat 90-tych zakład zaczął upadać. Został wykreślony z rejestru przedsiębiorców w 2006 roku.

2. Państwowy Ośrodek Maszynowy na powierzchni 9,2ha - Przedsiębiorstwo Państwowe

Przedsiębiorstwo państwowe założone w 1957r. Posiadało dwie filie w Książu Wielkim i Gołczy. Zakład posiadał wielorodzinne budynki mieszkaniowe, magazyny, stację diagnostyczną, sprzęt w postaci samochodów dostawczych, ciągników, koparki i spychacz.

Zakład zatrudniał około 150 osób. Dysponował parkiem maszynowym i jego zadaniem była obsługa rolnictwa pod względem mechanizacji produkcji rolnej, remontów sprzętu rolniczego, obsługi agrotechnicznej i szkolenie kadr. Ponadto zajmował się budową wodociągów i stacji paliw na terenie kilku województw. Z początkiem lat 90-tych POM zaczął upadać, został wykreślony z rejestru przedsiębiorców w 2006r.

3. **Wytwórnia Pasz- Przedsiębiorstwo Państwowe**

Działała od lat 60-tych. Pracowało tam około 120 osób. Produkowano mieszanki paszowe dla drobiu, trzody chlewnej i bydła. Z początkiem 2000 roku zakład został zlikwidowany a budynki sprzedane osobie fizycznej, które do dnia dzisiejszego stoją puste i niszczeją.

4. **Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska - Spółdzielnia**

Działała od czasów powojennych. Zajmowała się:

- sprzedażą wszelkich artykułów spożywczych począwszy poprzez wszelkie artykuły przemysłowe aż do nawozów, materiałów siewnych, budowlanych i węgla na opał; sklepy spożywcze prowadzone przez GS były na terenie wszystkich miejscowości w gminie.,
- skupem żywca,
- przetwórstwem spożywczym prowadząc: piekarnię, masarnię, wytwórnię wód gazowanych, restaurację, bary,
- prowadzeniem magazynów zbożowych, środków ochrony roślin, materiałów budowlanych.

Zatrudniała około 60 osób, została zlikwidowana i wykreślona z rejestru w 2008r.

5. **Rejonowa Spółdzielnia Ogrodniczo Pszczelarska - Spółdzielnia**

Zakład podlegał Spółdzielni Ogrodniczej w Miechowie. Działała od lat 60-tych. Był to zakład przetwórstwa owocowo warzywnego, warzywa i owoce skupowano w miejscowej bazie surowcowej. Z warzyw kupowano: kapustę białą, czerwoną, ogórki, marchew, cebulę, pietruszkę. Z owoców kupowano: truskawki, maliny, agrest, porzeczkę czerwoną i czarną, jabłka, gruszki, śliwki. Produkowano: marynaty, dżemy, marmolady, chrzan, sałatki wielowarzywne, kompoty, pulpety owocowe, przeciery. 75% produkcji kierowano na eksport: ZSRR, Niemcy. W okresie sezonu zakład

zatrudniał ponad 100 osób na 3 zmiany. W okresie jesienno-zimowym około 60 osób. Z początkiem lat 90-tych zakład zaczął upadać i został ostatecznie wykreślony w 2002r.

6. **Spółdzielnia Kótek Rolniczych - Spółdzielnia**

Została utworzona z początkiem lat 70-tych. Wykonywała usługi na rzecz rolników takie jak: kombajnowy zbiór zbóż, kopanie ziemniaków, chemiczna ochrona roślin, rozsiew nawozów i wapna. Zatrudniała około 25 osób, została zlikwidowana w 2007 roku.

7. **Wąskotorowa Stacja Kolejowa w Charsznicy - Przedsiębiorstwo Państwowe**

Została otwarta w 1916 roku, zamknięta na odcinku Charsznica-Kazimierza Wielka w 1985 roku. Ruch towarowy i przewóz osób na trasie kolejki. Zatrudniała około 10 osób, zlikwidowana w 2005 roku.

8. **Lecznica Zwierząt - Przedsiębiorstwo Państwowe**

Funkcjonowała do roku 1996 zatrudnionych było 4 osoby, zlikwidowana w wyniku znacznego zmniejszenia hodowli trzody i bydła na terenie gminy.

9. **Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska**

Funkcjonuje na terenie Miechów-Charsznica od lat powojennych, skupując mleko od rolników z okolicznych Gmin, produkując sery, śmietanę, jogurty itp. Obecnie znacznie ograniczyła działalność a co za tym idzie zatrudnienie z 150 osób do 22 obecnie.

Niektóre obszary przemysłowe znalazły nowe podmioty gospodarcze działające w Charsznicy, jednak wiele jest pustych i upadających obiektów.

Tabela 9: Pracujący wg innego podziału niż PKD w latach 2010-2014

Pracujący wg płci		2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	osoba	584	608	706	730	687
Mężczyźni	osoba	280	279	346	375	320
Kobiety	osoba	304	329	360	355	367
Pracujący na 1000 ludności						
Ogółem	osoba	75	79	92	95	90

Źródło: BDL – GUS

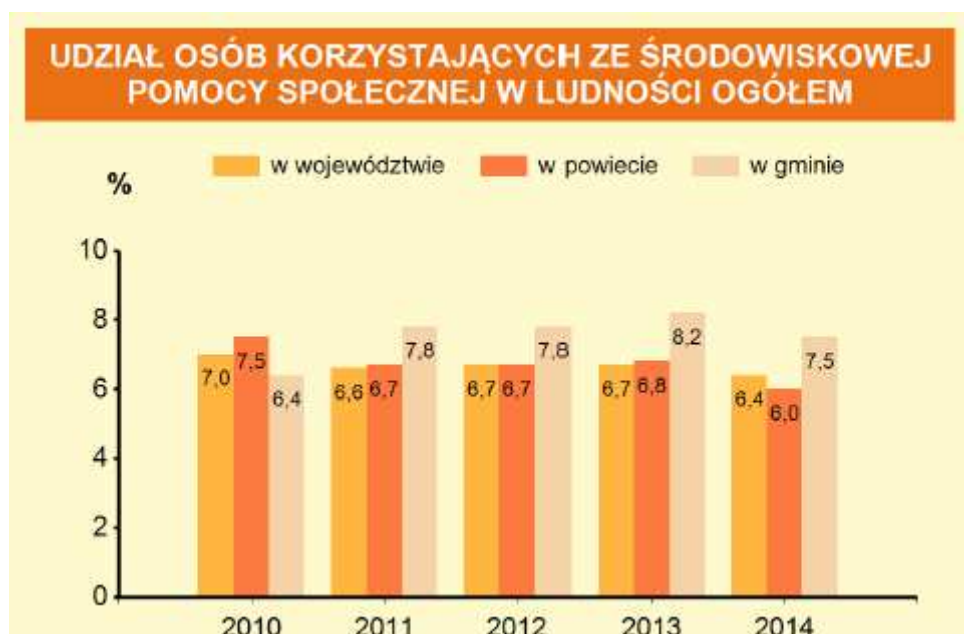
4. **Pomoc społeczna**

Dane dotyczące roku 2014 w zakresie pomocy społecznej wskazują, że ogółem korzystających z pomocy społecznej w gminie Charsznica jest 210 gospodarstw domowych obejmujących 571 osób.

Tabela 10: Pomoc społeczna w gminie w latach 2010-2014

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA		
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego		
Ogółem	gosp.	210
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	132
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	78
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku		
Ogółem		
Ogółem	osoba	571
poniżej kryterium dochodowego		
Ogółem	osoba	394
powyżej kryterium dochodowego		
Ogółem	osoba	177
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku		
Ogółem		
Ogółem	%	7,5
poniżej kryterium dochodowego		
Ogółem	%	5,2
powyżej kryterium dochodowego		
Ogółem	%	2,3
ŚWIADCZENIA RODZINNE		
Korzystający ze świadczeń rodzinnych		
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	277
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	536
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	482
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	36,1
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem		
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1470
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	960
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	332

Wykres: korzystający z pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2014

Pomoc społeczna realizowana jest przez szereg programów skierowanych do osób i grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, m.in. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych

5. Zdrowie i Edukacja

Na terenie gminy działają 2 przychodnie, które w roku 2014 udzieliły łącznie 19 838 porad w zakresie podstawowej opieki społecznej oraz 21291 porad lekarskich w zakresie ambulatoryjnej opieki lekarskiej.

Tabela 11: Apteki i żłobki w gminie

APTEKI I PUNKTY APTECZNE		2014
Apteki ogólnodostępne		
Apteki	ob.	3
mgr farmacji	Osoba	4
Apteki - wskaźniki		
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	2534
ŻŁOBKI		
Dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym		
dzieci w wieku do 3 lat ogółem		
Ogółem	osoba	188

na wsi	osoba	188
--------	-------	-----

Źródło: BDL - GUS

Gmina nie posiada żłobka a dzieci poniżej lat 3 znajdują opiekę w placówkach przedszkolnych.

Jeśli chodzi o wychowanie przedszkolne na terenie gminy funkcjonuje 7 placówek wychowania przedszkolnego, ale jedno przedszkole, które w chwili obecnej nie spełnia standardu placówki i otrzymało warunkowe pozwolenie na działalność od SANEPID. Potrzeby w tym zakresie rosną i w gminie istnieje konieczność przygotowania odpowiedniego obiektu, który będzie spełniał standard przedszkola. Wskaźniki w tym zakresie to ilustruje je poniższa tabela.

Tabela 12: Wskaźniki wychowania przedszkolnego na terenie gminy w latach 2010-2014

Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014
Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	51,8	33,1	32,6	48	61,4
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	55,7	53,1	52,7	64,1	69,5
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	60,1	59,5	59,3	67,2	73,4
Odsetek dzieci w wieku 4-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	70,5	73	70,9	78,6	82,8

Źródło: BDL - GUS

Na terenie gminy działają 4 szkoły podstawowe, w których w roku 2014 uczęszczało 429 uczniów, 2 szkoły gimnazjalne (w Charsznicy i Tczycy), do których w roku 2014 uczęszczało 224 uczniów. Szkoły reprezentują dobry standard, posiadają sale gimnastyczne

6. Rolnictwo

Teren Gminy Charsznica jest typowo rolniczy, dominuje produkcja warzyw. Szacunkowa powierzchnia gruntów przeznaczonych pod ich uprawę wynosi 2500 ha. Wielkość tego areału uzależniona jest od sytuacji rolnej i popytu na wyprodukowane warzywa. Wśród uprawianych warzyw prym wiodzie kapusta, której areał wynosi 60-70% powierzchni przeznaczonej pod warzywa, co stanowi 6% w skali krajowej. Uprawia się kapusty średniowczesne na świeży rynek, późne z przeznaczeniem do kiszenia i na przechowanie. Największy areał stanowią kapusty do kiszenia. Na terenie gminy gleby są w dobrej kulturze gliniaste, o dużym kompleksie sorpcyjnym. Ponadto w ostatnim okresie zwiększyła

się powierzchnia innych upraw, a w szczególności marchwi, pietruszki, selera, pora, buraków ćwikłowych oraz ogórków.

W rolnictwie gminy Charsznica zdecydowanie dominuje roślinny kierunek produkcji. Struktura zasiewów odbiega w istotnym stopniu od struktury zasiewów w powiecie miechowskim i w Małopolsce. Zboża zajmują 45 % powierzchni ogólnej zasiewów, przy ponad 70 % w powiecie miechowskim oraz niespełna 70 % w Małopolsce. Drugą istotną różnicą jest duża powierzchnia zajęta pod uprawę warzyw gruntowych.

W gminie Charsznica wynosi ona 36%, przy niespełna 8 % w powiecie miechowskim i ponad 5 % w Małopolsce. Wynika to z tradycyjnej specjalizacji rolnictwa w gminie w zakresie uprawy warzyw, głównie kapusty. Większa jest również powierzchnia zajęta pod uprawę roślin okopowych (ziemniaki) - ponad 16% przy około 9% w powiecie miechowskim i 12 % w województwie małopolskim.

Gmina Charsznica, jako typowo rolnicza stara się pracować nad rozwojem i unowocześnieniem rolnictwa. Firmy nasienne corocznie organizują dla tutejszych rolników bezpłatne szkolenia na temat uprawy kapusty i innych warzyw. Na terenie Gminy Charsznica istnieje od kilku pokoleń tradycja uprawy kwaszenia. Wielką promocją miejscowej specjalności są też doroczne **Charsznickie Dni Kapusty** organizowane przy udziale Urzędu Gminy przez GOK w Charsznicy. W tym dniu przyjeżdżają producenci kapusty z wielu regionów Polski. Odwiedzają oni liczne gospodarstwa rolne, w których są prowadzone kolekcje kapust poszczególnych firm nasiennych. Przyjeżdżają też specjaliści naukowcy, którzy wygłaszają referaty na tematy interesujące rolników np. ochrona, przetwórstwo, chorób kapusty. Charsznickie dni kapusty są wymieniane przez urząd marszałkowski, jako impreza ponadlokalna.

Rolnictwo gminy jest w dużym stopniu zmechanizowane. Jest dużo maszyn służących do ochrony roślin i ich zbioru począwszy od opryskiwaczy do kombajnów.

Obecnie trwa budowa zaplecza przechowalniczego i rozwijają się indywidualne przetwórnice warzyw. Kapusta jest wysyłana nie tylko na Górny Śląsk i do Krakowa, ale też do wschodniej, centralnej i północnej Polski, do Czech, Niemiec i na Ukrainę. Rozbudowa i adaptacja budynków na przechowalnię i paczkownię warzyw pozwala na całoroczne zaspokojenie kontrahentów według ich potrzeb. Paczkowane produkty trafiają bezpośrednio do sklepów na terenie Polski i Europy Zachodniej.

Produkcja zwierzęca występuje w szczątkowym wymiarze . Występuje chów bydła mlecznego, uzupełnieniem jest chów trzody chlewnej.

Gleby

Na gruntach ornych gleby bardzo dobre (I i II klasa bonitacyjna) zajmują łącznie powierzchnię około 640 ha, co stanowi niespełna 10% ich powierzchni. Największe powierzchnie tych gleb występują we wschodniej i centralnej części gminy (Chodów, Chodowiec, Charsznica i Miechów-Charsznica). Są to gleby w typie czarnoziemów i brunatnych, wykształcone z lessów położone na wierzchowinie, o dobrze wykształconym poziomie próchnicznym. Gleby dobre (klasy IIIa i III b) zajmują łącznie około 4650 ha (ponad 71% powierzchni gruntów ornych) i występują we wszystkich obrębach. Gleby średnie (klasa IVa i IVb) zajmują łącznie około 1005 ha, co stanowi około 15% powierzchni gruntów ornych. Największe kompleksy tych gleb występują w północnej części gminy w Marcinkowicach (około 56% powierzchni gruntów ornych) i w Pogwizdowie (33% powierzchni gruntów ornych), oraz w północno – zachodniej części gminy – Wierzbie – około 27% powierzchni. Gleby słabe stanowią niewielki odsetek gruntów ornych w gminie – około 190 ha, co stanowi około 3% powierzchni. Największe kompleksy tych gleb występują w północnej i północno – wschodniej części gminy (Marcinkowice – 23%, Pogwizdów – 12% i w Uniejowie-Rędzinach – 9% powierzchni gruntów ornych. Są to gleby wykształcone głównie z piasków słabogliniastych zalegających na piaskach luźnych o wadliwych stosunkach powietrzno-wodnych a także płytkie rędziny leżące na silnie nachylonych stokach.

7. Mieszkalnictwo

ZASOBY MIESZKANIOWE		
	2013	2014
Mieszkania ^a	2483	2484
Przeciętna powierzchnia użytkowa ^a 1 mieszkania w m ²	88	88
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	137	143
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	11	-

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

W roku 2014 oddano do użytkowania 3 mieszkania indywidualne. Budownictwo mieszkaniowe w gminie Charsznica charakteryzują następujące wskaźniki:

Tabela 13: wskaźnik mieszkalnictwa w gminie Charsznica w latach 2010-2014

Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców	319,3	322	322,3	323,8	326,7

Źródło: BDL – GUS

Gmina posiada dużo terenów budowlanych pod budownictwo mieszkaniowe, które są uzbrojone oraz plan zagospodarowania przestrzennego z wyznaczonymi obszarami z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe.

8. Środowisko

Stan infrastruktury środowiska ilustruje poniższe tabele.

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie w 2014 r. wyniosła: 1	
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła:	
w gminie	2196
w powiecie	17999
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2014 r.	
- instalacje i urządzenia:	
zbiorniki bezodpływowe	1368
oczyszczalnie przydomowe	582

Tabela 14: Wskaźniki wykorzystania infrastruktury kanalizacji i wodociągu w gminie Charsznica w latach 2010-2014

Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	17,9	24,8	24,2	25,1	25,1
Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej [%]	73,7	74	73,9	74,3	87,1

Źródło: BDL – GUS

Ochrona przyrody

Obszar gminy znalazł się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej (dawniej Miechowsko-Działoszyckiego). Obszar ten obejmuje Wyżynę Miechowską, Garb Wodzisławski i Płaskowyż Proszowicki. Powstał w celu ochrony szaty roślinnej, głównie lasów oraz stanowisk roślinności stepowej.

W Chodowie znajduje się Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – PLH 120075 ustanowiony dla ochrony murawy kserotermicznej ze stanowiskami storczyków. Obszar obejmuje eksponowane na zachód strome zadarnione zbocze suchej doliny. Powierzchnia obszaru wynosi 7,3 ha.¹ W Uniejowie Parceli znajduje się Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – PLH 120075 ustanowiony dla ochrony kwiecistej murawy omana wąskolistnego ze stanowiskami storczyków. Obszar obejmuje eksponowane na północny - zachód strome zadarnione zbocze suchej doliny. Powierzchnia obszaru wynosi 3,7 ha.

Charakterystykę środowiska gminy prezentuje dokładnie PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CHARSZNICA.

¹ <http://www.rdos.gov.pl>

9. Finanse gminy

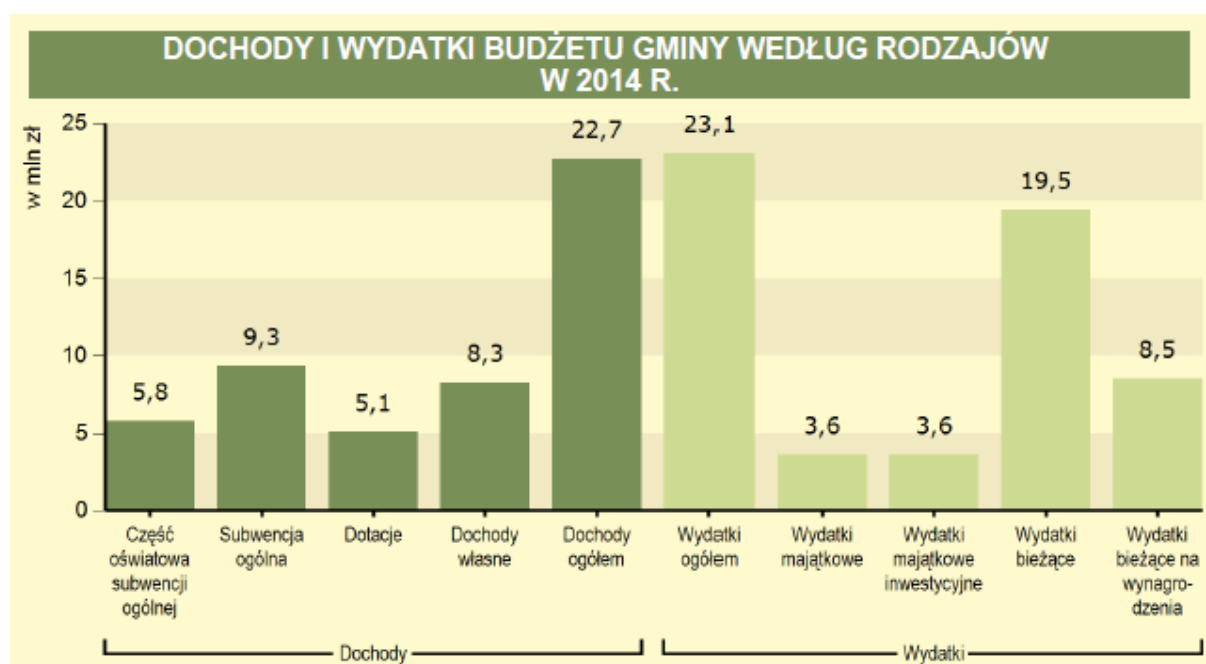
Tabela 15: Struktura finansów gminy w latach 2010 – 2014:

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	17 437 084,90	19 533 555,60	21 962 896,54	22 932 081,42	22 709 137,27
Dochody własne	4 210 003,59	5 460 880,92	5 331 949,75	5 943 020,21	6 317 207,57
Wydatki ogółem	20 770 102,95	20 844 705,78	22 988 103,66	21 389 569,53	23 072 094,67
Wydatki majątkowe inwestycyjne	6 222 312,53	5 159 651,40	5 601 106,77	3 721 771,05	3 619 160,61

Z powyższego zestawienia widać, że systematycznie rosną dochody gminy, ale wydatki również.

W roku 2014 wydatki przewyższyły dochody,

W 2014 dane dla gminy wyglądały następująco:

Stan zadłużenia gminy na koniec 2015 roku wynosił 4 938 884,66 zł

Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2014 r. wyniosły 2,6 mln zł.

W 2014 dochody gminy na mieszkańca wyniosły 2969 zł a wydatki 3017 zł.

Dla porównania w powiecie miechowskim dochody na mieszkańca wyniosły 2933 zł a wydatki 3272 zł.